higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

DIE MENSLIKE LIGGAAM EN GEES
NKR VLAK 3

(9020083)

18 Februarie 2025 (X-vraestel)
09:00–12:00

Hierdie vraestel bestaan uit 11 bladsye.

068Q1S2518

Kopiereg voorbehou

DEPARTEMENT VAN HOËR ONDERWYS EN OPLEIDING
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)
DIE MENSLIKE LIGGAAM EN GEES
NKR VLAK 3
TYD: 3 UUR
PUNTE: 180

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord al die vrae.
2. Lees al die vrae noukeurig deur.
3. Nommer die antwoorde volgens die nommerstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
4. Gebruik slegs 'n swart of blou pen.
5. Skryf netjies en leesbaar.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1

1.1 Verskeie opsies word gegee as moontlike antwoorde op die volgende vrae. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.1.1–1.1.10) in die ANTWOORDBOEK neer.

1.1.1 Een van die volgende organe behoort nie tot die urienstelsel nie:

A Niere
B Blaas
C Baarmoeder
D Uretra

1.1.2 Die senuwee(s) wat impulse aan die arm verskaf:

A Brachiale pleksus
B Servikale pleksus
C Vagus senuwee
D Torakale senuwees

1.1.3 Die skedelbeen wat die brein beter beskerm:

A Frontale
B Oksipitale
C Sphenoïde
D Pariëtale

1.1.4 'n Beenspier wat gebruik word vir binnespierse inspuitings:

A Lateralis
B Soleus
C Gastrocnemius
D Anterior tibiale arterie

1.1.5 Die... Slagaar verskaf suurstofryke bloed aan die ingewande.

A Renale
B Milt
C Superieure mesenteriese
D Gastriese

1.1.6 'n Orgaan (e) van die immuunstelsel:

A Milt
B Maag
C Niere
D Hart

1.1.7 Die manlike voortplantingsorgaan wat sperms stoor:

A Testis
B Epididimis
C Seminale vesikels
D Prostaatklier

1.1.8 'n Toestand wat kan ontwikkel wanneer die suurinhoud van die maag terugvloei na die slukderm:

A Hik
B Hardlywigheid
C Dehidrasie
D Sooibrand

1.1.9 Die enigste plek in die liggaam waar suurstofryke bloed in 'n aar vervoer word:

A Vena cava
B Pulmonale are
C Halsare
D Subklaviese aar

1.1.10 'n Ekstraokulêre struktuur van die oog:

A Iris
B Leerling
C Konjunktiva
D Wenkbrou

(10 × 1) (10)

1.2 Kopieër en voltooi die tabel hieronder in die ANTWOORDBOEK deur die volgende in te vul:
Noem ses endokriene kliere, noem EEN hormoon wat deur elkeen afgeskei word en noem EEN funksie van elke hormoon wat jy genoem het.

ENDOKRIENE KLIER	HORMOON AFGESKEI	EFFEK/FUNKSIE

(6 × 3) (18)

1.3 Gee TWEE redes waarom winkels kleurvolle speelgoed met verskillende teksture aan babas verkoop, van geboorte tot 1 jaar en daarna. (2 × 1) (2)

[30]

VRAAG 2

2.1 Kies 'n item uit KOLOM B wat ooreenstem met 'n beskrywing in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A–M) langs die vraagnommer (2.1.1–2.1.10) in die ANTWOORDBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.1.1	'n Chirurgiese prosedure wat onvrugbaarheid by vroue tot gevolg het	A	Hipodermis
2.1.2	'n Opportunistiese infeksie	B	Prostaatklier
2.1.3	'n Spysverteringsorgaan wat in die bors afloop en aan die maag verbind	C	Inferior vena cava
2.1.4	Die laag van die epidermis wat verantwoordelik is vir die produksie van nuwe selle	D	Fistel
2.1.5	'n Vellaag wat uit vetweefsel bestaan	E	Soutsuur
2.1.6	'n Bloedvat wat gedeoksigeneerde bloed van die onderlyf na die hart vervoer	F	Sphenoïde
2.1.7	'n Orgaan wat geneig is om te swel by verouderende mans	G	Kaposi sarkoom
2.1.8	'n Abnormale verband tussen die vagina en rektum	H	Superieure vena cava
2.1.9	'n Eerste linie verdediging van die liggaam	I	Sterilisasie
2.1.10	'n Skedelbeen	J	Slukderm
		K	Fagositose
		L	Ontkiemend
		M	Tragea

(10 × 1) (10)

2.2 Beskryf hoe die vel funksioneer as 'n manier van beskerming in uiterste temperatuurtoestande. (2 × 2) (4)

2.3 Noem SES aksies wat studente by jou kollege kan neem om die vel te help om die liggaam te beskerm. (6 × 2) (12)

Kopiereg voorbehou

2.4 Bestudeer die prentjie hieronder en dui aan hoe die sintuie van die seun en die bestuurder van die voertuig beskerming kan bied.

[Bron: *https://en.ac-illust.com/clip-art/1680677/a-car-surprised-by-a-child-who-jumped-after-chasing-a-ball*]

(2 × 2) (4)

[30]

VRAAG 3

3.1 Noem die liggaamstelsel waartoe die volgende organe/strukture behoort:

3.1.1 Hyoïediese been

3.1.2 Beenmurg

3.1.3 Dermis

3.1.4 Aorta

3.1.5 Alveoli

3.1.6 Lumbale pleksus

3.1.7 Ureter

3.1.8 Seminale vesikels

3.1.9 Serviks

3.1.10 Rektum

(10 × 1) (10)

3.2 Noem DRIE mikroörganismes wat in die liggaam voorkom en gee 'n voorbeeld van elkeen.

(3 × 2) (6)

3.3 Gee praktiese voorbeelde van die toepassing van die volgende teorieë:

3.3.1 Operante kondisionering

3.3.2 Klassieke kondisionering (2 × 2) (4)

3.4 Sou jy 'n introvert kies om deel te wees van 'n groeptaak? Noem 'Ja' of 'Nee' en noem VIER punte om jou antwoord te ondersteun. (5)

Kopiereg voorbehou

3.5 Gee VYF redes waarom 'n persoon met 'n pligsgetroue persoonlikheid meer geneig is om 'n graad te behaal in vergelyking met 'n pligslose persoon. (5)

[30]

VRAAG 4

4.1 Voltooi die sinne hieronder deur 'n opsie uit die volgende lys te kies. Skryf slegs die antwoord langs die vraagnommer (4.1.1–4.1.10) in die ANTWOORDBOEK neer.

Servikale; Tragea; myometrium; temporalis; Diafragma; sublinguaal; eksterne ouditiewe meatus; meniskus; miokardium; gangreen; ondermandibuleer; trigeminaal

4.1.1 'n Struktuur met onvolledige kraakbeenringe.

4.1.2 Limfknope in die nek.

4.1.3 Openinge in die temporale bene.

4.1.4 'n Spier van kou.

4.1.5 'n Speekselklier wat onder die hoek van die kakebeen geleë is.

4.1.6 'n Senuwee wat impulse aan die gesig verskaf.

4.1.7 'n Spier van asemhaling.

4.1.8 Die middelste laag van die baarmoeder.

4.1.9 Kraakbeen in die kniegewrig.

4.1.10 'n Beentoestand wat algemeen by diabete voorkom as gevolg van swak sirkulasie na die been. (10 × 1) (10)

4.2 Noem VYF strukture wat die asemhalingstelsel beskerm. (5)

4.3 Noem die VYF sleutelkonsepte van behaviorisme. (5)

4.4 Longontsteking is ontsteking van die lugsakke van die longe. Die lugsakke kan met vloeistof vul.

Bespreek waarom 'n persoon met longontsteking kortasem sal wees. (5 × 1) (5)

4.5 Noem VYF maniere waarop moeders die immuunstelsel van kinders jonger as 2 jaar kan versterk. (5 × 1) (5)

[30]

VRAAG 5

5.1 Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is deur slegs 'Waar' of 'Onwaar' langs die vraagnommer (5.1.1–5.1.10) in die ANTWOORDBOEK te skryf.

5.1.1 Karpale verwys na plat bene.

5.1.2 Die brachioradialis is 'n spier van die onderarm.

5.1.3 Interkostale spiere trek saam tydens uitaseming.

5.1.4 Serebrospinale vloeistof word in die pleurale holte aangetref.

5.1.5 Die piloriese klep voorkom terugvloei van die dunderm na die maag.

5.1.6 Die jejunum is die grootste deel van die dunderm.

5.1.7 Die eierstokke is in die epigastriese streek geleë.

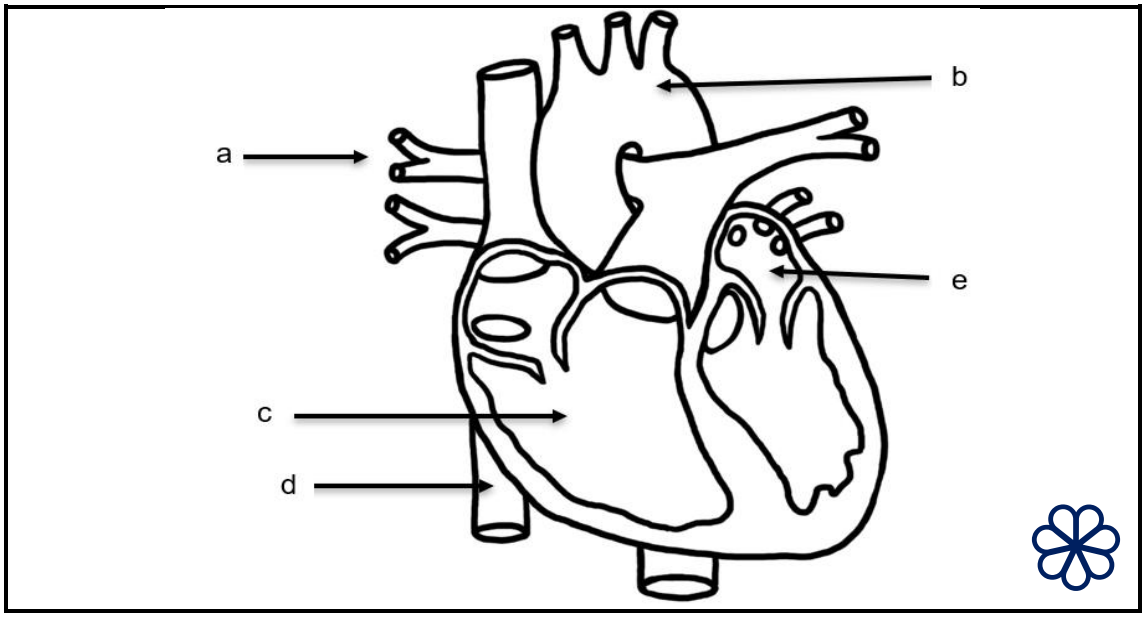
5.1.8 Die penis is die eksterne paringsorgaan.

5.1.9 Die skrotum is 'n eksterne manlike voortplantingsorgaan.

5.1.10 'n Papsmeer word gedoen om kanker van die fallopiese buise op te spoor.

(10 × 1) (10)

5.2 Noem die dele wat in die diagram hieronder aangedui word. Skryf slegs die antwoord langs die letter (a–e) in die ANTWOORDBOEK neer.

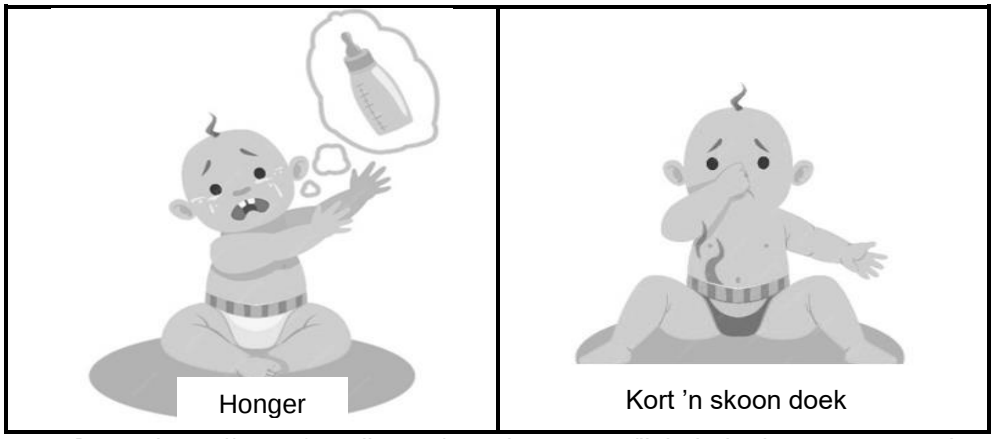

[Bron: *https://clipartlibrary.com/unlabelleddiagramoftheheart.html#google_vignette*]

(5 × 1) (5)

5.3 Noem die ontwikkelingstadium van Erik Erikson in elke prent hieronder. Gee EEN rede waarom jy elke stadium kies. Skryf slegs die antwoord langs die vraagnommer (5.3.1–5.3.5) in die ANTWOORDBOEK neer.

5.3.1

[Bron: *https://www.freepik.com/premium-vector/little-baby-boy-nappy-needs-change-part-reasons-infant-being-unhappy-crying-cartoon-illustration-collection_33443483.htm*]

5.3.2

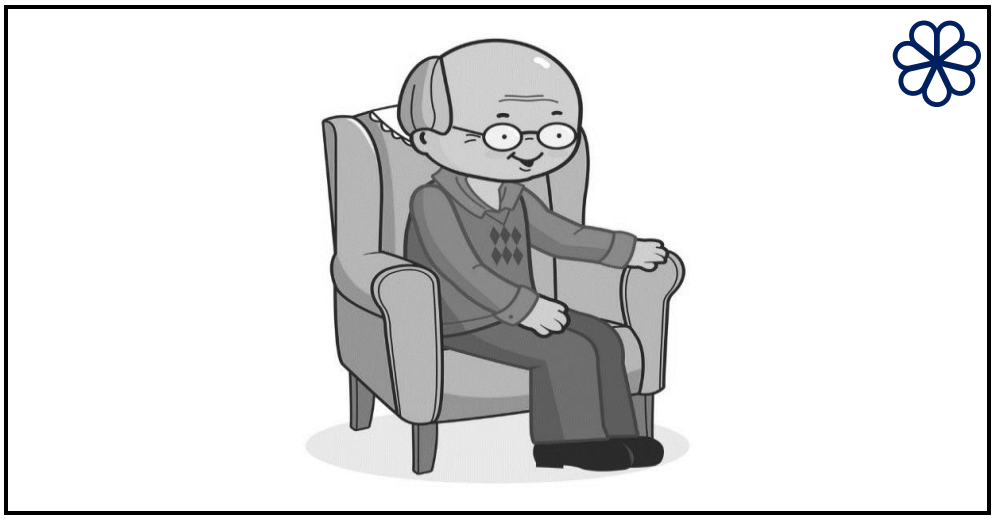
[Bron: *https://www.shutterstock.com/search/baby-cupboard*]

5.3.3

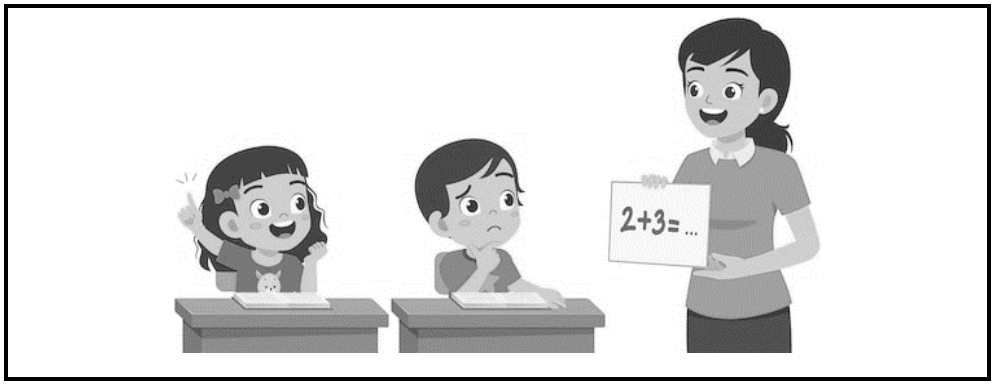
[Bron: *https://www.alamy.com/stock-photo/child-smoking-boy.html?imgt=8&sortBy=relevant*]

5.3.4

[Bron: *https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/old-man-sitting-in-an-armchair-vector-34491682*]

5.3.5

[Bron: *https://www.freepik.com/premium-vector/little-kid-study-math-class-with-teacher_31134698.htm*]

(5 × 2) (10)

5.4 Noem VYF maniere waarop die immuunstelsel van mense wat in plakkerskampe woon, in gedrang kan kom. (5 × 1) (5)

[30]

VRAAG 6

6.1 Beskryf die posisie van die volgende organe:

6.1.1 Lewer (4)

6.1.2 Dikderm (3)

6.1.3 Niere (3)

6.2 Noem AGT eerstelynverdedigings (‘first-line defenses’). (8)

6.3 Gee DRIE praktiese voorbeelde van hoe jy die SUPEREGO in jou alledaagse lewe toepas. (3)

6.4 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vraag:

John is 'n rugbyspeler. Na oefeninge is hy te uitgeput om in die stort te staan. In plaas daarvan neem hy 30 minute warm baddens. Hy is 1 jaar gelede getroud. Sy vrou gebruik nie voorbehoedmiddels nie, maar sy sukkel om swanger te raak.

Bespreek die rede waarom John se vrou dalk onvrugbaar is en of dit vir haar moontlik is om steeds swanger te raak. (5 × 1) (5)

6.5 Benoem TWEE bekkenbodemspiere en noem TWEE van hul funksies. (2 × 2) (4)

[30]

TOTAAL: 180

Kopiereg voorbehou